

Predikan i Kyrkhults kyrka 2012 av Tobias Bäckström

21 sönd. efter tref.

”Samhällsansvar”

Jer 29:4-7

Rom 13:7-10

Matt 22:15-22

Ps: 183, 759, 96, 606, 398, 288

Är det rätt att betala skatt till kejsaren? Det här var en brännande fråga i Israel på Jesus tid. Inte för att det skulle vara särskilt betungande: den motsvarade ungefär 0,5 % av en normalinkomst, så det var inte det att folk inte hade råd.

Men det var en viktig principiell fråga. Betalade man skatt, så innebar ju det att man erkände kejsarens överhöghet. Då gick man med på att vara en del av systemet som den romerska ockupationen innebar.

Men i Israel var det ju Gud som var konungen, och ingen annan. Att då betala skatt till någon annan innebar ju en form av förräderi.

Det var denna kniviga fråga som man ställde Jesus inför. Jesus begrep direkt att man bara var ute efter att sätta dit honom. Dessa fariséer samt några som tillhörde Herodes parti, de ställde inte frågan för att de ville få ett gott råd, de ville bara hitta något att anklaga honom för. Det var en fråga av typen: ”Har du slutat slå din fru?” hur man än svarar så blir det fel.

Vad gör då Jesus? Ja, det första är att han avslöjar deras intentioner: han håller *inte* god min i elakt spel. Tvärtom så gör han genast klart att han nog fattar vad de är ute efter. ”Hycklare, säger han, varför vill ni sätt mig på prov?”

Men så går han ändå vidare: han duckar inte, han blir inte svaret skyldig. Nej, han visar att man mycket väl kan ge ett bra svar på en dum fråga.

Först ber han om ett mynt, ett sådant som man betalar skatt med. Och så är det de som går rakt i fällan när de räcker över en denar. Därmed så visar de att de egentligen redan besvarat frågan för egen del. För går man omkring med kejsaren mynt på fickan, ja då är man ju inne i systemet. Man är en del av samhället, även det romerska. Man deltar ju i handel, köper och säljer med deras mynt. Och då finns det inte längre någon anledning att vägra betala skatt. Alltså: ge kejsaren det som tillhör kejsaren.

Som kristna har vi ett samhällsansvar eftersom vi är en del av samhället. Vi är med i systemet och ska inte försöka dra oss undan. Vi har samma skyldigheter och rättigheter som alla andra. Vi ska engagera oss politiskt, socialt och ekonomiskt för att påverka med det vi kan. Hellre det än att ställa oss utanför.

Men så sa Jesus en sak till, han stannade inte med att ge kejsaren det som tillhör kejsaren. Han sa också: ge Gud det som tillhör Gud. Det hade de inte frågat efter, men får man den dåliga fråga kan man ju svara på en annan som är bättre.

Problemet med skatten till kejsaren var att man hade gjort det till en antingen eller fråga: *antingen* är du trogen mot Gud *eller* mot kejsaren. Men Jesus visar här att det inte handlar om antingen eller utan både och: ”Du kan uppfylla dina förpliktelser åt båda hållen: ge kejsaren och ge Gud”. Det ena utesluter inte det andra så länge inte överhetens bud kommer i konflikt med Guds bud. Men skulle den konflikten uppstå så gäller att man måste lyda Gud mer än människor.

Att den romerska överhögheten blev ett problem i Israel, mycket större problem än för andra länder, beror på att Israel var en teokrati. Mose lag låg till grund för hela samhället, det finns ingen uppdelning mellan den religiösa sfären och en profan sfär.

Det är denna princip som Jesus bryter med. Han är, om man så vill, den förste sekularisten. ”Ge kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud”. Det är detta uttalande som ligger till grund för den sekulära staten alltså att kyrka och stat ska hållas åtskilda.

Den principen har man inte alltid följt: tidvis under medeltiden så kunde ingen i Europa bli kung utan påvens godkännande. Och på 1600-talet var det i princip olagligt att *inte* vara kristen i Sverige. Då hade vi samma statsskick som vi idag hittar i Saudi-Arabien, som vissa har svårt att avgöra: absolut monarki. Kungen var kung av Guds nåde och bara ansvarig inför honom.

Men övertrampen har varit vanligare åt andra hållet: det är oftare som kyrkan fått kämpa för sitt oberoende. Under kyrkans babyloniska fångenskap på 1300-talet så var det den franske kungen som hade kontroll över kyrkan och var den som tillsatte påvar och biskopar. Och ända fram till år 2000 så var det här i Sverige staten som tillsatte biskopar i vår kyrka. Ge Gud det som tillhör Gud. Kyrkan tillhör Gud och ska inte vara underställd en världslig ordning.

Den här skatten till kejsaren var förhatlig av ytterligare en anledning. Denaren var präglad med kejsarens bild. Med bakgrund av gamla testamentets bildförbud så var det många som uppfattade detta som en avgudabild. Det är mot bakgrund av detta som vi får förstå Jesus retoriska fråga: ”Vems bild är detta?”

Ja, myntet hade en bild som visade dess ägare. Men människan är också ett präglad mynt. Vi bär Guds bild präglad inom oss, vi är skapade till Guds avbild, en prägling som avgör vårt oändliga värde.

Och denna bild visar vem vi tillhör, ”ge Gud det som tillhör Gud”. Bilden *nyskapas* inom oss vid dopet och *bekräftas* i konfirmationen och den *förstärks* varje gång vi firar mässa. Hela det kristna livet har som mål att avbilden mer och mer ska likna urbilden. När du lever ditt liv i överlåtelse åt Gud, då ger du Gud det som tillhör Gud.